

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspedicijska v „Katal. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-štev. 74.

Štev. 94.

V Ljubljani, v torek 25. aprila 1899.

Letnik XXVII.

Gospodje volilci II. razreda!

Podpisani odbor priporoča sledeče gospode:

Peterca Ivan,

tovarnar in ravnatelj „Vzajemno-podpornega društva“, Dunajska cesta št. 31.

Sušnik Ivan,

stolni kanonik in dekan, Pred škofijo št. 18.

Vencajz Ivan,

c. kr. deželne sodnije svetnik, Hrenove ulice št. 11.

Wester Avguštin,

c. kr. gimnazijski profesor in posestnik, Vodnikov trg št. 1.

Volitev se vrši v sredo, dné 26. t. m. od 8—12 dopoldan v telovadnici I. mestne deške širadrednice v Komenskega ulicah.

Opozicijski volilci! Združimo glasove našega zaupanja!

Volilni odbor

združene mestne opozicije.

Pyrrhova zmaga!

Današnja ožja volitev v III. razredu prinesla je liberalni »Narodovi« klike zaželjeno »zmago«. Veseli te zmage gospodje generali »Narodove« klike gotovo ne bodo! Tako pridobljena zmaga ni piškavega oreha vredna. Godile so se velike nepostavnosti, radi katerih sta morala celo zastopnika vlade na obeh voliščih protestovati. Po zakonu je volitev javna. Toda na Cojzovem grabnu je do polu devete ure dopoldne policaj branil velikemu številu volilcev vhd

v volilno dvorano! To se je zgodilo na povelje načelnika volilne komisije, dr. Hudnika.

Na ledini se ni dopustil javen skrutinij. Zakaj da so se danes najedenkrat zbal pri štetju glasov javnosti in kontrole opozicije, ki v komisiji niti zastopana ni bila, je neumevno. — Včeraj je bil notar Plantan, predsednik komisije, še nasprotnega mnenja. Včeraj so se — kar je bilo popolnoma zakonito — javno, v navzočnosti volilcev šteli glasovi. Tako je zahteval zastopnik vlade in so zahtevali navzoči volilci — in to je bilo postavno. Danes pa je ob 12. uri notar Plantan izjavil, da bode komisija glasove pri zaprtih durih štela in da naj se vsakdo odstrani, kedor ni član volilne komisije. Slučajno bil je v dvorani prisoten gospod dr. Šusteršič. Sklicujoč se na jasno določilo volilnega reda, je zahteval, da se skrutinij vrši javno, se pridružil protestu vladnega komisarja in izjavil, da se posluži postavne pravice po § 20. volilnega reda in ostane v dvorani. — Notar Plantan — ki je sicer velik prijatelj klerikalne klientele, kar bodi našim ljudem povedano! — je ostal pri svojem lastnem ukrepu in drugih članov volilne komisije niti vprašal nizanjihovomnenje! Postopal je pač tako, kakor je dobil — povelje od komande liberalne klike! Dr. Šusteršič je na to izjavil, da se umakne le sili, in ko je na povelje Plantanovo prišel mestni stražnik in »v imenu postave« (ki se je ravnokar nečuvveno kršila bila po predsedniku volilne komisije!) zaukazal dr. Šusteršiču, naj se iz dvorane umakne, je isti odšel, toda zahteval zabeležbo v zapisniku, da se je le sili umaknil. Plantan je obljubil, da se bode to v zapisniku zabeležilo. S tem je bila volilna akcija »narodne« stranke slovesno zaključena s slovesno prelomitvijo jasnega določila volilnega zakona.

Ne bodedo razpravljali drugih gorostasnih nepostavnosti in sleparij »Narodove« klike. Vse to bode predmet pritožbe, ki se bode vložila zoper včerajšnjo in današnjo volitev, pritožbe, o kateri bode najprej sklepal občinski svet, potem pa upravno sodišče!

Drugo leto se pa zopet vidimo na volišču. Letos smo hoteli le malo dregniti v sršenovo gnezdo in »klike« nekoliko mošnje olajšati. To se nam je, zlasti z dvojno volitvijo, jako dobro posrečilo. Drugo leto pa bomo popolnoma organizovani stopili na bojišče III. razreda in ker bode do takrat tudi že upravno sodišče naučilo liberalne mogotce, spoštovati postavo, — bode tudi volitev III. razreda pokazala popolnoma drugo lice, nego včeraj in danes.

Le jedno bodi za letos še pribito na steno in to na adresu uboze ljudstva, proletarijata, kojemu gospodujoča klika dosledno odreka volilno pravico. Opozicija je zapisala na svoj program razširjenje volilne pravice na vse, ki je doslej šenimajo, — socialdomokrati pa so kakor jeden mož glasovali za liberalne kandidate. Delavci, proletarci — ali si bodede to zapamtili? Ali bodede še kedaj sledili sleparjem, ki trdijo, da se potegujejo za pravice proletarstva — v resnici pa te pravice z nesramno frivolnostjo pri vsaki priliki izdajo! —

Jutri voli II. razred. Geslo združene opozicije je in ostane:

Na volišče!

Deželni zbor kranjski.

XII. seja dne 25. aprila.

Seji predseduje deželni glavar Oton pl. De-tela, vlado zastopa ekscelenca baron Hein. Posl. Šubic stavi predlog, naj se osnuje de-

LISTEK.

Spominski ovet na grob Ivana Bartel-a, bogoslovca IV. leta.

Pred manoj črni list . . . Oči strmele, hitreje bilo meni je srce, ko k Tebi doli misli so hitele, oblila solza Tvoje je imé: otožni angelj smrti Te poljubil, za vedno slednji Tebe je izgubil.

Že zopet vesna s cvetjem nas odeva, oglasil spet se je krilatcev roj, ljubezen Tvoja več nas ne ogreva, umolknil glas prijateljski je Tvoj. Pomladni cvet na grob se Tvoj usiplje, bridkosti jadro srce nam utriplje.

Med cvetjem, ki krasi zdaj krsto Tvojo, najlepši cvet si pač Ti sam, Ti v sebi nosil zlato dušo svojo,

kje tako nosi drugi še, ne znam. Kogár si našel, vedno si ga ljubil, kdor našel Tebe, nikdar Te izgubil.

Gospod pozval Te v Svoje je svetišče, da delal bi za rod, za sveto stvar, a hitro smrt med nami Te poišče, še predno stopiš pred njegov oltar; učakal prve nisi tu daritve, veselil tam se večne boš združitve.

Vesela vesna spet se bo vrnila in s cvetjem svet krasila bo, a skupno več ne bo nas veselila, le grob Tvoj nežno ž njim ovila bo. Za drugim drug o njej bo zadnjič snival, mej tem ko Ti že sladko boš počival.

Pred manoj črni list . . . In krsta Tvoja pogreza že v globoko se zemljo, naj v duhu pade nanjo solza moja, uzrè z višav naj Tvoje jo okó; in ko i nas neizprosna smrt zagrebe, tam gori našli bodedo i Tebe!

Ivan Baloh.

Romanje v sveto deželo.

(Dalje.)

Potem se dvigujejo zelene livade jonskih otokov in prikazujejo se strmi, skalnati bregovi albanski.

Ko se vozimo mimo Krfa in drugih grških otokov, se nam blišče od daleč temni cipresni gaji in zelenkasti oljkovi vrtovi; senčnati hrastovi gozdi in svetli s trto nasajeni bregovi, nasadi aloë in drugo južno drevje in rastlinje; tu pa tam rasto tudi rdeče-cveli oleandrov grmiči; vmes pa bleste hiše z vitkimi stolpi in lepšajo krasne bregove. — Parnik nas vozi mimo — zadnji čas tako znane — Kandije; južna stran otoka je tako pusta in dolgočasna, da smo se kar čudili, kako je mogla radi tako pustega otoka nastati evropskemu miru nevarna vojna; no, morebiti je sredina in zahodna obal tembolj rodovitna.

Pred nami se razprostira nedogledna gladina sredozemskega morja. Parnik reže valove v vzhodni smeri ter hiti proti sveti deželi. Že nas obdaja mili južni zrak in hrepenečih src zremo

želna obrtna komisija v podporo male obrti. Predlog se glasi:

1. Ustanovi se deželna obrtna komisija, kateri bode naloga, naslanjaje se na c. kr. trgovskega ministerstva osrednjo akcijo za pospeševanje malega obrta, skrbeti za podporo, povzdigo, razvoj in procvit kranjske obrtnice.

To nalogo izvršuje deželna obrtna komisija osobito s tem, da razširja in vpeljuje nove, priznane delavske pripomočke in metode; da oživitvarja učne kurze za obrtnike, prireja razstave in preskrbuje obrtnikom razna delavska sredstva; da pospešuje gospodarsko organizacijo malega obrta s snovanjem zadrug in končno da vpliva na dajanje kredita za male obrtnike.

Točke 2., 3., 4., 5., 6. in 7. obsega določila glede sestave deželne obrtne komisije, njenega statuta, deželnih denarnih prispevkov in sodelovanja visoke deželne vlade.

Posl. Loy in tovariši so stavili interpelacijo zaradi ulomov hrvatskih roparskih tolp ob kranjsko-hrvatski meji. — Deželni predsednik Hein odgovori na to, da je vlada storila v tem oziru svojo dolžnost v dogovoru s hrvatsko vlado zaradi skupnega postopanja proti roparjem, tudi je vlada v dogovoru z brzojavnim vodstvom v Trstu, da se uvede brzojavna žica mej posameznimi žendarmerijskimi postajami na meji, vzlasti v okrajih Vinica, Banjaluka in Petrinje.

Poslanec Povše utemeljuje obširno svoj predlog zadevajoč olajšave pristojbin pri pododvanju in prevzemanju malih in srednjih posestev. Ta govor, ki razpravlja o pereči stvari, objavimo posebe v celoti.

Društvu zdravnikov na Kranjskem za prispevek za Löschnerjevo ustanovo se dovoli 200 gl.

Prošnji prof. Pavlin-a v podporo za izdajo herbarija kranjskih rastlin, o kateri je poročal posl. Murnik po predlogu posl. Šubica, se ugotovi ter se dovoli v ta namen za letos in potem skozi 9 let po 200 gl.

Prošnja dramatičnega društva v Ljubljani za brezplačno prepustitev lož v dež. gledališču se za sedaj odkloni. (Poroča posl. Hribar.)

Glede predloge poslanca Kalana glede dovolitve kredita v svrhu prireditve obrtne razstave v Ljubljani je poročal poslanec Hribar ter predlagal naročiti deželni odbor, poskrbeti vse primerno, ako bi bilo mogoče leta 1901 osnovati z razstavo za malo obrt zvezano deželno razstavo.

O predlogu poslanca Božiča glede podpiranja kmetijskih podružnic v svrhu pridelovanja cepljenk je poročal poslanec Langer ter predlagal, da se dovoli osnovati trtuico tudi v vipavski dolini, toda s tem pogojem, da se za trtnici v postojnskem okraju dovoli skupno 1200 gl. podpore. (Konec sledi.)

Sestanek deželnih poslancev primorskih.

Na poziv predsedništva hrvatsko-slovenskega kluba na deželni zbor isterskem zbrali so se

proti izhodu, kjer se ima v kratkem času prikazati toli zaželjena obal svete dežele.

Dočakali smo zadnjo noč petdnevne morske vožnje.

Le malo romarjev spava sladko po svojih ležiščih, ker vse misli se obračajo na prihod v obljubljeni deželo. Srce in duh se radujeta; vznesenih čutil pričakujemo trenutka, ko bomo ugleдали sveto deželo ter v Jafi stopili na blagoslovljena tla.

Še predno se zdani, pohitimo vsi na krov. Žareči izhod, obdan z rožnim bliščem, nam po kaže od daleč bregove svete dežele. Globoko ginjeni in rosnih očij zremo nepremakljivo proti obalam. Iznad morja se dviguje čarobna podoba in prikaže se nam blesteče mesto Jafa, sredi temnozelenih pomerančnih vrtov.

Zasidrano se precej daleč od suhe zemlje. Votlo bobnenje valov spominja nas na pogubne kleči, radi katerih je vkrcanje jako težavno in nevarno; marsikateri popotnik se je že tukaj ponesrečil in našel smrt v temnih valovih. — Mali čolniki nas pripeljejo kmalu na suho. V dolgi vrsti stopajo romarji proti frančiškanski cerkvi, da zahvalijo Boga z donečim »Te deum«, ker nas je njegova milost srečno tja dovedla. (Dalje sledi.)

24. t. m. v Trstu hrvatsko-slovenski deželni poslanci Istre, Trsta in Goriške, da se posvetujejo o političnem položaju na Primorskem ter da se zložijo za skupno postopanje v dosego skupnih ciljev. Navzoči so bili za Goriško: dr. Anton Gregorič, profesor Ivan Berbuč, grof Alfred Coronini, Blaž Grča, Anton Klančič, Anton Muha, dr. Aleksij Rojic, dr. Henrik Tuma; za Istro: prof. Vjekoslav Spinčić, Slavoj Jenko, Josip Kompare, Šime Kvirin Kozulič, dr. Matko Laginja, profesor Matko Mandić, dr. Dinko Trinajstić in dr. Mate Trinajstić; za Trst: Ivan Nabergoj, Fran Dollenz, Ivan Goriup, Alojzij Goriup, Fran Kosec in Ivan Marija Vatovec.

Zborovanje se je vršilo v prostorih »Delavskega podpornega društva« ter je trajalo od desete ure zjutraj do poldruga popoldne. O vseh predlogih se je živahno razpravljalo ter so bili vsi zaključki jednoglasno vsprejeti.

O sklepanju so izdali združeni poslanci nastopno izjavo:

Povodom izstopa slovensko-hrvatskih deželnih poslancev iz deželnega zbora isterskega sešli so se slovensko-hrvatski deželni poslanci iz Istre, Trsta in Gorice dne 24. aprila 1899 v Trstu. Konštatovali so, da je onemogočeno zastopnikom večine prebivalstva na Primorskem sodelovanje v deželnih zborih ter da že to dejstvo jasno dokazuje neznosno stanje, v katerem se nahaja slovensko-hrvatski narod na Primorskem.

Soglasno so 1. najodločneje obsodili postopanje in vedenje vladajoče italijanske stranke in c. kr. vlade nasproti Slovincem in Hrvatom na Primorskem; 2. sklenili skupne korake v skupno obrambo in v to svrhu 3. izvolili stalni ožji odbor, sestojeci iz deželnih poslancev vseh treh primorskih kronovin.

Politični pregled.

V Ljubljani, 25. aprila.

Štrajk v štajerskem deželni zboru.

Poročali smo že, kako štajerski nemški poslanci postopajo s slovensko manjšino; delajo namreč z njimi, kakor bi jih ne bilo, niti najbolj opravičenih zahtev slovenskih poslancev nič ne vpoštevajo. Slovinci so zahtevali jedno meščansko šolo za Slovence, a ta predlog jim je večina zavržla, dasi imajo Nemci na Štajerskem 19 meščanskih šol, Slovinci pa, ki tvorijo tretjino prebivalstva, niti jedne. To je vnebovpijoča krivica, na katero pač niso mogli slovenski poslanci drugače odgovoriti kakor s tem, da so zapustili zbornico, v kateri njih glas ne najde nobenega prijaznega odmeva. — Dosti bolje se pa tudi ne godi štajerskim konservativnim nemškimi deželnimi poslanci; tudi te liberalna večina prezira, zlasti je to v zadnjem času s tem pokazala, da ni v gospodarski odsek hotela voliti posl. Hagenhoferja, dasi se ima ta odsek pečati s predlogom imenovanega poslanca o hipotečni banki, o kateri stvari je Hagenhofer veščak. To je bilo nemškim konservativnim poslancem tudi odveč in zato so tudi oni v jedni zadnjih sej zapustili zbornico, ki vsled tega ni bila sklepčna. Nemški konservativci ne mislijo izostati od sej, marveč so hoteli le pokazati, da naj večina, ki tako brezozirno postopa z manjšino, skrbi sama zato, da bo zbornica sklepčna, vsaj večina je zato odgovorna. — Ti pojavi kažejo, kako krivično postopajo liberalci povsod, kjer so v večini. Proti temu treba iz ljudstva najsilnejšega odpora, da se napravi konec vladanju liberalne stranke, ki nima nobenega smisla za potrebe ljudstva.

Jezikovni zakon za avtonomna upravna telesa na Češkem. Zakon, katerega je sklenil te dni češki deželni zbor, konečno vrejuje jezikovne razmere za občine, okrajne zastope in sploh za vsa upravna samostojna telesa. Po novem zakonu je dolžna vsaka občina vsprejemati vloge v češkem in nemškem jeziku. V Pragi se mora vloga rešiti v tistem jeziku, v katerem je vložena. V drugih okrajih se vloge rešujejo, naj si bodo v češkem ali nemškem jeziku, v opravičnem jeziku, ki ga vsaka občina določi sama. Ista določila veljajo tudi za okrajne zastope, ki morajo z občinami uradovati v onem jeziku, katerega ima občina kot svoj opravični jezik. — Zakon ta, kakor se vidi, je pravičen in ustreza dejanskim potrebam češkega in nemškega prebivalstva, vendar se proti njemu vzdigujejo z vso silo nemški

listi, ki hočejo za Nemce še vedno svoje ločeno nemško ozemlje.

V Rumuniji imajo zopet konservativno ministerstvo. Novi predsednik je Cantacuzene iz stare bolgarske rodovine in zaradi bogastva znan pod imenom »rumunski Nabob«. Ostali ministri so bili večinoma že člani prejšnjih vlad. Kralj je poskušal z različnimi politikami, a vsi poskusi so se razbili. Vnanja politika ostane v starem tiru.

V Belgiji so zopet v mnogih premogokopih delavci ustavili delo. Dva ravnatelja sta delavcem za deset odstotkov zvišala plačo, toda delavci zahtevajo 15 odstotkov. Večjih nemirov se boje dne 1. maja.

Na Filipinih gré Američanom jako trda. Te dni so jih vstasi naklestili ter jim ubili več mož. Američani bodo morali šteti še mnogo milijonov, predno bodo gospodarji na Filipinih, ako se jim to sploh kedaj posreči.

V Algiru so bili te dni veliki nemiri. Antisemitje so se zbrali pred ječo, v kateri je zaprt Regis. Na povratku skozi mesto so razgrajali pred guvernerjevo palačo. Policija je 22 oseb zaprla, druge s silo razpodela.

V Braziliji se zopet pripravlja vstaja. V središču države vre že od meseca sušca proti osrednji vladi. Revolucijska stranka je kar na svojo roko začela nabirati vojakov. — Tudi na vshodu baje niso zadovoljni s sedanjimi razmerami. Sploh so vstaje v južno-ameriških republikah na dnevnem redu, ker posamezni častiželjni generali in politiki komaj čakajo, da zlezejo na površje in se prerinejo do državnih jaslj.

Slovstvo.

Naš dom. Zbirka povesti, pesmi in narodnega blaga itd. — III zvezek. V Celju 1899. — Uredil, izdal in založil Dragotin Hribar. — Zvezek obsega 153 strani ter objavlja dva pripovedna spisa: *Vojna leta 2000*, fantastična povest, ruski pisal A. Borum, poslovenil Zaplaninec, in: *Dom in natujem*, poučna povest za narod, poljski pisal Felicijan Pintowski, poslov. Podravski. — Cena zvezku 25 kr., po pošti 5 kr. več.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 25. aprila.

(Ožja volitev) se je danes vršila precej živahno. »Narodova« stranka je za to volitev najela skoro vse ljubljanske postreščke in vozničke, na nogah so bili vsi mestni slugi, nižji uradniki, policaji. Poleg tega je priskočila na pomoč »Narodovcem« socijalno demokratična stranka, na Cozovem grabnu je socij. železnikar vodil agitacijo. — Nemci se danes ožje volitve niso udeležili, razven nemških soc. demokratov, ki so tudi za »Narodovce« oddali svoje glasove. To omenjamo posebe zaradi tega, ker se je danes od liberalne strani trosila vest, da Nemci danes volijo naše kandidate. To kaže tudi izid volitve. Sploh pa so se godile nepravilnosti kar na kupe. Liberalci so glasovali s pooblastili, s katerimi so večeraj naši volili. Liberalna volilna komisija je prišla čez noč do prepričanja, da je skrutinij tajen, dasi je bil večeraj javen. — Zakaj so hoteli danes biti sami med seboj, je pač očitno. Sploh pa bo ta volitev imela svoje posledice pred nadzorovalnimi oblastmi.

(Izid ožje volitve.) Na ledini je bilo oddanih 626, na Cozovem grabnu pa 563, skupaj 1189, od teh so dobili in so izvoljeni liberalni kandidati Dimnik 703, Maly 703, Tosti 702, Turk 703, Prosenc 702, naši kandidati so dobili po 477 glasov. — Ako primerjamo izid večerajšnje volitve z današnjo, vidimo, da so liberalci zmagali s pomočjo socijalnih demokratov, ki so igrali najbolj žalostno ulogo, podpirajoč stranko, ki je protivna razširjenju volilne pravice.

(Surovost liberalnih agitatorjev.) Liberalci napeli so danes vse svoje sile, pa tudi vso svojo surovost so postavili na bojišče. Postrešček št. 34, najet agitator liberalcev, napadel je najprvo z besedami dr. I. Šusteršiča, toda to mu še ni zadoستovalo, siloma je navalil na gospoda Štefeta, ga bil s pestmi in mu iztrgal ter odnesel notes, katerega je gospod Štefe držal v roki. Pri tem zadnjem činu stal je v najbližji bližini dr. Tavčar. Stvar bo imela še neprijetne posledice za postreščka, ki je bil očitno naučen, kajti never-

etno je, da bi postrešek, ki mora že po svojem stanu biti uljuden, sam povspel se do tolike surovosti.

(Deželni zbor kranjski) je danes mej drugim razpravljal o načrtu realnega zakona. V splošni debati so govorili doslej poročevalec Šubic, dalje dr. Schaffer, I. Hribar, dež. predsednik baron Hein in baron Schweigel. Prihodnja seja bode v četrtek.

(Imenovanje.) Davkarji Fr. Jerše, A. Spotka in Seb. Kocbek so imenovani glavnimi davkarji v območju fin. ravnateljstva v Gradcu.

(Poljudne brošurice.) Mestni kapelan v Celovcu, g. Konrad Walcher izdal je več brošuric, prav dobro sestavljenih in za našo dobo primernih. Imenovani, tudi praktično prav delavni gospod, se trudi zlasti za v naših dneh prepotrebno organizacijo kmetijskega stanu. Za svojega službovanja v melski dolini na Zgornjem Koroškem je ustanovil več kmetijskih društev, svoje izkušnje in proučavanja pa je izdal v raznih nemških brošuricah, na katere s tem opozarjamo tudi cenjene »Slovenčeve« čitatelje. Naslovom »Wie können u. sollen sich die Bauern gemeinsam helfen?« (Kako si morejo in naj si kmetje skupno pomagajo?) izda 5 snopičev s prav zanimivo in važno stvarino. Dva snopiča sta že izšla in sicer obravnava I. snopič »Das Vereinswesen« (o društvih). Na 64 straneh razpravlja pisatelj o važnosti raznih društev, kako naj se ustanavljajo, vodijo, napravljajo shodi itd. — II. snopič obseza »Das bäuerliche Versicherungswesen« (O zavarovanju kmeta) in sicer z ozirom na razne stroke: Zakaj naj kmetje ustanavljajo samostojne zavarovalnice zoper požar, kje take zavarovalnice že obstoje, kako naj se uvedejo itd. Dalje govori o zavarovanju živine, zoper točo, o življenskem, starostnem zavarovanju itd. Že navedeno kaže, da sta knjižici prav primerni in praktični. V nadaljnjih snopičih se bode razpravljalo o posojilnicah in o zadrugah. — Vsem onim, ki se zanimajo za zlasti v naših dneh pereče vprašanje o gospodarski organizaciji in ki pri nji dejanski sodelujejo ter umejo nemški, toplo priporočamo imenovane knjižice. Prvi zvezek stane 10 kr., drugi 30 kr. (s poštino 33 kr.). Vsi zvezki vkup stanejo 1 gld. Naroča se pri pisatelju: Konrad Walcher, mestni kaplan v Celovcu. — Od istega pisatelja je izšla nedavno tudi času primerna knjižica: »Der Socialdemokrat am Ende des 19ten Jahrhunderts oder die Socialdemokraten aus ihren eigenen Worten und Thaten gerichtet« t. j.: Socialni demokrat ob koncu 19. stoletja. Knjižica (96 str.) je spisana na podlagi raznih izjav socialnih demokratov samih in kaže, kaj namerava ta stranka. Ta knjižica je izšla v zalogi »Styria« v Gradcu. — Večkrat se je že govorilo in zahtevalo, da naj slične knjižice o perečih dnevih vprašanjih izidejo tudi za Slovence. O tem se je sklepalo tudi na lanskem zboru naše »Leonine«. Doslej še vedno zaman čakamo tudi le na prvi snopič. Želeti je, da se potrebno delo začne i pri nas v poduk in korist narodu slovenskemu! —rn—

(Iz občine Turjaške.) V neki seji tukajšnjega občinskega odbora je lansko leto občinski odbornik Janez Kožar predlagal, naj bi se kat. občina Turjak, ki je bila nekdanj samostojna občina, izločila od sedanjih kat. občin Vel. Osolnik, Krvava Peč in Selo in zopet postala samostojna občina. Že temu jih je več oporekalo. Pa to bi ne bilo tako hudo. Večje razburjenje je nastalo med ljudstvom, ko se je izvedelo, da se namerava sedanja občina Turjak, ki obsega zgoraj imenovane štiri kat. občine, razdeliti v dve samostojni občini, in sicer tako, da bi kat. občina Turjak in kat. občina Vel. Osolnik tvorili samostojno občino z imenom Turjak, kat. občina Selo in kat. občina Krvava Peč — pa zopet za se svojo občino z imenom Rob. Vsak, komur so le količkaj znane tukajšnje krajevne razmere, vé, da bi se s tem zgodila velika krivica vsem prebivalcem kat. občine Vel. Osolnik, ki imajo sedaj žup. v svoji domači župniji Rob. Bila bi velika napaka Vel. Osolnik izločiti iz te župnije ter jim županstvo odvzeti v oddaljeni Turjak. Mi smo marveč mnenja, da se morajo meje občine kolikor toliko vjemati z mejo župnije, ne pa trgati nekaj vasij od domače župnije ter prideliti oddaljenemu županstvu. Rob je naravno središče, kjer imajo prebivalci te kat. ob-

čine svojo župno cerkev, kamor zahajajo k sveti maši, kjer se oklicujejo občinske zadeve; ondi imajo tudi svojo šolo in tukaj tudi kupujejo živila ter druge svoje potrebščine. Naravno je torej, da na vso moč hrepene ostati pri županstvu svoje domače župnije, kjer svoje zadeve pri županstvu opravijo spotoma. Če bi jih ločili, napravili bi jim veliko nepotrebnih potov in stroškov. Zato je splošna želja, naj bi se, če bi se že imela razdeliti občina Turjaška, kat. občina Vel. Osolnik pridržala pri sedanjem županstvu, kamor spada po svoji naravni legi, ne pa priklopila k nameravani novi občini z imenom Turjak. Slavni deželni zbor naj bi blagohotno uvaževal te razmere ter se oziral na naše povsem upravičene želje.

Več prebivalcev.

(Agitacija.) Prejeli smo nastopne vrstice: Na podlagi § 19. zakona z dne 17. decembra 1862, drž. zak. št. 6 ex 1863 naročam, da glede na poročilo, ki je bilo obseženo v 92. številki »Slovenca« z dne 22. t. m. pod naslovom »To ni lov na glasove«, priobčite naslednji popravek: Ni res, da sem prišel »jaz v petek na barje delit barjanom podpore«; res pa je, da sem v četrtek spremljal na barje gospoda c. kr. dvornega svetnika Meissla, ki si je šel ogledat zemljišče, katero je mestna občina ljubljanska prepustila c. kr. poljedelskemu ministerstvu za napravo kulturnih poskusov in da niti z jednim barjanom govoril nisem. Spoštovanjem Iv. Hribar, župan. — Na podlagi § 19. zakona z dne 17. decembra 1862 drž. zak. št. 6 ex 1863, naročam, da glede na poročilo, ki je bilo pod zaglavjem »visok poset« priobčeno v 92. številki »Slovenca« z dne 22. t. m. sprejmete naslednji popravek: Ni res, da »sem se pripeljal v svojej »Staatskarossi« na »morost« in »da sem med tamošnje prebivalce razdelil — imevši za vsacega dobro besedo — običajno vsakoletno podporo«; res pa je, da sem na barje spremljal c. kr. dvornega svetnika Meissla, da pa z nobenim barjanom govoril nisem. Spoštovanjem Iv. Hribar, župan.

(Nesreča) V Št. Vidu nad Ljubljano je padel kleparski vajenec Anton Košenina vsled svoje ne previdnosti s cerkvene strehe, ter priletel tako nesrečno na glavo, da je čez pol ure umrl.

(Socialno vprašanje) se prav pridno in hitro rešuje v Knez-Zupančičevi opekarni v Trnovem. Odkar je odšel izučeni opekarski mojster, nima ta tovarna nobenega postavno izučenega voditelja. Nadomestuje ga neki Karol Kocjan, bivši tesarski pomočnik, ki si je s svojo hinavščino pridobil zupanje svojega gospoda in s tem tudi usodo njemu podrejenih delavcev. Kako da ravna ta človekoljub z ljudmi, naj na kratko omenim. V prvi vrsti seveda kolikor mogoče proč s Kranjci in Lahe v tovarno. A Furlani in Lahi, dasi pridne in potrpežljive duše, so se v petek zjutraj uprli, češ, da ne morejo biti od 5—8 ure tešč pri tako težavnem delu. Dela se namreč od 5. ure zjutraj do 7. ure zvečer, in to za plačo 1 gld. na dan, ki ni v nobeni primeri s takim delom, ko mora biti revež celi dan v ilovici in še to pod vednim priganjanjem tako, da po trikrat dopoldne premeni delavce pri strojih, češ, premalo naredite, ne morem shajati. Lani in letos je ta »usmiljena krščanska duša« kaznoval jednega delavca, ko je s polnim vagonom ilovice počival, ker je preveč naložil, s tem, da mu je odtrgal za pol dne. A ni mu samo še priganjanje dovolj, še pri drugem išče pri delavcih dobička. Zaukazal je strojniku, da mora 3 minute preje in 3 minute pozneje piskati za pričetek in konec dela, kakor je v resnici ura. Ta teden je prišel obrtni nadzornik ogledat si tovarno, poprašal je, kje je opekarski mojster, a pisar mu je odgovoril, da ne ve, kam je šel, in nato ga je pisar vodil po tovarniških prostorih, ker oni, ki igra ulogo opekarskega mojstra, se je lepo skrtil, ker ko bi ga vprašal, ali je izučen in če kaj razume, ne vem, kako bi se spogledala. Sam ta nadzornik se je izrazil, da je to prehuda za bori goldinar pri takem delu delati od 5. ure zjutraj do 7. zvečer. Naj bi vendar obrtna oblast pazila nato, ali ima obrt ali tovarna izučene delovodje ali ne, in vplivala na to, da se z delavcem vsaj po človeško ravna.

(Nov poštni urad.) Dne 1. maja t. l. odpre se v Srednji Vasi pri Kočevju, okraj Kočevje, nov poštni urad, ki se bode pečal s pisemsko in vožno pošto ter ob jednem služboval kot nabiralnica

poštno-hranilničnega urada. Zvezo bode imel z vlaki železniške črte Grosuplje-Kočevje.

(Samomor.) Predčerašnjim ob 9. uri zvečer je izpil 25 letni težak Janez Oražen iz Kamnika, v Trstu strupeno tekočino in je čez kako uro potem v bolnišnici umrl.

(Kmet — plačuj!) S Koroškega: Da je naš kmet res uboga para, kaže nam sleherni dan. To je pa zlasti tam, kjer nemško-nacionalno-liberalna »gospoda« nad njim vihti svoj bič. Ta »gospoda« ima vso moč tudi v Velikovecu. Kako jo izkorišča nasproti Slovincem, o tem se Vam je pisalo že opetovano, to dokazuje zopet dopis, katerega je prinesel zadnjič »Mir« iz Velikoveca o tamošnjih mutah. Glasi se: Slavno »nemško« mesto Velikovec ima tri mute, na vsaki cesti jedno, in kmetje vestno plačujejo svojo mutnino, kedar pridejo v mesto ali pa se peljejo po državni cesti skozi. Pred par leti dobili so velikovsko občino nemško-narodovci v kremplje, komuna pa je ostala v rokah starih liberalcev, med tem pa je nemški Pinterič tudi to dobil v roke. A ko sta si občina in komuna še kljubovali, začela je Pinteričeva stranka nasproti komuni agitovati tudi zaradi mut. Občina napravila je na c. kr. okrajno glavarstvo vlogo, v kateri razklada: »da se je muta prenesla svojevoljno — brez dovoljenja! Muta je vnebovpijoča krivica, ker komuna mitnino sprejema, brez katerekoli utemeljitve; vsa okolica, ki prihaja v Velikovec, mora tako plačevati davek, zato prosimo c. kr. okrajno glavarstvo, naj dela z vsemi sredstvi, da se ta krivica odpravi.« Krivica se je res godila kmetu. Komuna pobira od vsakega voza 3 $\frac{1}{2}$ kr. (če se poročevalec ne moti), kmetov prihajalo je od leta 1880 v mesto na tisoče in tisoče. Komuna pa nobene ceste ne vzdržuje! Ko se je mesto širilo, so kmetje izpregali zunaj mut, a komuna preložila je mitniške pregraje brez dovoljenja, da ji noben krajcar ne uide. Zdaj gospoda prevdarja, ko je vse prišlo na javnost, kaj začeti? Deželni odbor poroča: Če bi se ograja postavila nazaj na prejšnje mesto, bili bi žaljeni dotični obrtniki in kupci v notranjem mestu, kar se mora zabraniti, zato se priporoča, ne odkupovati mute, pač pa pregovoriti komuno, da jo samo opusti. Vprašanje se res lahko reši: toliko let pobira komuna velikovska muta brez pravice, obsodite jo v globo, naj vrne kmečkim občinam, kar je po krivici nabrala, ali pa naj opusti muta! Čudno, da gospodje jeden z drugim tako rahlo delajo. Kmečke občine bi imele pravico, komuno tožiti. Vsakdo, ki je na primer pri Sternwirt u, Oberhamer ju itd. izpregal, lahko tirja vse mute nazaj. Pregovor pravi: kedar se tepeta dva po . . . , pride pošteni človek do svojega denarja. V nekoliko se je izpolnil pregovor v tem slučaju. Zanimivo je, da je popred Pinterič hujskal zaradi mute proti komuni, zdaj je komuna v njegovih rokah, lahko bi jo opustil prostovoljno, in ko bi bil mož, bi moral tudi tako storiti — a vse vkup bila je agitacija in nič drugega in v ti agitaciji si je skopal jamo, v katero je zdaj sam padel.

(Dalmatinski škofje) so bili zbrani v Zadru, da se posvetujejo glede glagolice. Zaderski »Narodni List« od srede piše: Včeraj dopoldne se je zvršil sestanek dalmatinskih škofov. Akoravno je bila razprava strogo tajna, vendar smo mogli poizvedeti, da so škofje malo ne vsi složni v tem, da se morajo v korist cerkvi, pravu in miru naroda zavzeti za obstanek glagolice in stoletno porabo hrvatskega jezika pri petju lista in evangelija ob praznikih. — Isti list naznanja, da se je deželni odbor dalmatinski obrnil na kardinala Rampollo v Rimu ter ga prosil pomoči za obstanek glagolice.

(Leon XIII. o socialnih studijah) 19. t. m. je bil z linskim škofom mlad duhovnik iz Briksine pri svetem očetu. Škof je opomnil svetemu očetu, da se mladi duhovnik mnogo bavi s socialnimi studijami. Leon je na to dejal: »Da, trdnih idej je dandanes treba! Po vsem svetu je veliko gibanje, in treba je, da se nekateri izmed duhovščine temeljito pečajo s takimi vprašanji, če ne, bo mnogo v viharju izgubilo vero in zablodilo v socializem. Le nadaljnj svoje delo!«

(»Jud devetnajstega stoletja«) to brošuro, ki je izšla že pred dalj časom v Gradcu in je prodane baje že 6000, je sedaj državno pravdnistvo konfisciralo.

(Konferencija ravnateljev srednjih šol) galiskih je bila sklicana za 24. dan aprila v Lvov. Med drugimi točkami programa je bilo tudi vprašanje o šolskih hranilnicah.

(Prestop v katoliško cerkev.) V Varaždinu je 22 protestantskih rodbin prestopilo v katoliško cerkev.

V Banjaluki je ušel Adam Smoljanski, načelnik sodišča, izneverivši 10.000 glđ. sirotinskih depozitov.

(Dvoboj.) V Ljubnji sta se dvobojevala dva visokošolca, Nemeč in Mažar. Nemeč je dobil kroglo v čelo in je umrl.

Društva.

(Bolniško in podporno društvo pomočnih in zasebnih uradnikov za Kranjsko) je imelo 19. t. m. svoj redni občni zbor ki je bil izredno dobro obiskan. Predsednik gosp. Anton Gutnik pozdravi navzoče člane, konstatuje sklepnost ter otvori zborovanje. Pred vsem omeni smrti marljivega člana in bivšega tajnika Josipa Tavčarja, zatem neugodnih zdravstvenih razmer mej člani v preteklem letu, izreka nado, da se v tekočem letu te razmere zboljšajo in tudi število članov pomnoži. Tajnik gosp. A. Sežun poroča zatem o društvenem delovanju v preteklem letu. Društvo obhaja letos desetletnico svojega obstanka. Napram članom je društvo tudi v preteklem letu izpolnilo svojo dolžnost v polni meri. Novih članov je pristopilo troje. 13 članov je lansko leto iskalo pri društvu podpore. Umrl je zgoraj omenjeni član. Vis. deželni zbor in slavna kranjska hranilnica sta tudi lani podarila društvu podporo vsak po 100 glđ. Dohodkov je imelo društvo l. 1898. 532 glđ. 68 kr. in 830 glđ. 48 kr. stroškov. Premoženje je znašalo s koncem leta 1898. 1953 glđ. 33 kr. Občni zbor je sklenil vsprejemati odslej tudi ženske člane v društvo. Na to se je vršila volitev odbora. Izvoljeni so bili za tekoče leto gg.: Gutnik Anton, magistr. pol. ofic. predsednikom; Kandare Franc, not. urad. podpredsednikom; Bezenšek Arnost, uradnik »Slavije« blagajnikom; Sežun Albert, magistr. uradnik, tajnikom, odborniki pa gg.: Hauptman Josip uradnik trg. in obrtne zbornice, Hafner Josip, mest. blag. asistent in Pelan Oton, blagajnik okr. boln. blagajne; namestniki: Bischof Vilj. p. uradnik dež. vl. Grilc Ivan, odvet. uradnik in Klemenc Fr. urad. »Slavije«. — Ob 10. uri zaključi predsednik občni zbor.

Telefonska in brzojavna poročila.

Celovec, 25. aprila. Deželni zbor je dovolil mestni občini, da sme najeti dva milijona posojila.

Dunaj, 25. aprila. Ustrelil se je včeraj gledališki igralec Alfred Moravec.

Nahod, 25. aprila. Akoravno so se delavci raznih tovarn večinoma vrnili na delo, vlada še vedno velika ogorčenost nasproti židom. Oblastvo je radi zadnjih nemirov prišlo do sedaj 109 oseb, pri 190 strankah pa se je vršila hišna preiskava.

Budimpešta, 25. aprila. V vasi Nagy Kallo pogorelo je včeraj nad petdeset poslopij. Silen orkan je pospeševal požar.

Madrid, 25. aprila. Tu in v Coruni se je vršilo včeraj več protestnih shodov, na katerih se je zabavljalo na vlado in njene odredbe.

Hennebergova svila

od 45 kr. do glđ. 14-65 meter — jedino prava, ako se naroči neposredno od mojih tovarn — črna, bela in barvena. — najbolj modernih tkanin, barv in vzorcev.

Na zasebnike poštnine in carine prosto na dom. — Vzorec obratno. — Dvojni pisemeni porto v Švicu.

Tovarne za svilo G. Henneberg
165 (e. in kr. dvorni zalagatelj) v Curihu. 13-3 1

Štvaril so:

21. aprila. Marija Elsner, zasebnica, 90 let, Gospodske ulice 4, ostarelost. — Olga Peterlin, mizarja hči, 4½ leta. Vodmat 25, appenditis peritonitis.

Zahvala. 405 1-1

Za tako obilno izkazano sožalje povodom smrti preljubega sina, oziroma brata,

Jankota Bartel-a

bogoslovca IV. leta

kakor tudi za spremstvo prečast. gospodu dekanu Antonu Aleš-u, velečastiti domači in sosednji duhovščini, prečast. gosp. nunskega spiritualu Mihaelu Bulovec-u za prelepi govor, preč. gosp. gvardijanu P. Otokarju Aleš-u, č. gg. tovarišem-bogoslovcem za ginljivo pelje, slav. učiteljstvu domače in sosednjih šol, gospodu županu Ivanu Šušteršič-u za vodstvo pogreba, vsem darovalcem vencev, sl. domači požarni brambi, c. kr. žandarmeriji, Semicanom in drugim udeležnikom pogreba izrekajo najprisrčnejšo zahvalo

žalujoči ostali.

Semič, dné 23. aprila 1899.

407 1-1

Žalostnim srcem naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je danes zjutraj ob 8. uri po dolgi in mučni bolezni moja nepozabna sestra

Anica

v 61. letu svoje dobe v Gospodu zaspala. Pogreb bo dné 24. aprila t. l. ob 4. uri popoldne. Predrago pokojnico priporočam v pobožno molitev.

Sočerga, dné 23. aprila 1899.

Mihael Šobar,

župnik.

Šablone za sobne slikarje, najnovejše in najlepše vzorce, imata v veliki izbiri v zalogi **BRATA EBERL** v Ljubljani, Franciskanske ulice. Vnasja naročila proti povzetju. 225 17 11-2

Znojmske kumare

prvo vrste, jeden zabojček drobnih 7 glđ. 25 kr., srednjih 5 glđ. 75 kr., tako zvanih poprovk 7 glđ., tudi v sodcih, pošilja proti povzetju 408 3-1

K. F. Linek

v Virovitici, Slavonija.

ANT. PRESKER

krojač v Ljubljani,

Sv. Petra cesta št. 6

se priporoča preč. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke

iz trpežnega in solidnega blaga po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo zalogo

izgotovljene obleke

posebno na haveloke v največji izbiri po najnižjih cenah. 227 17

Voznje karte

in

tovorni listi

AMERIKO.

312 16 Kraljevi belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje:

Red Star Linie

Dunaj IV., Wiednergürtel 20,

ali pa 317 25-5

ANTON REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 29.

Prvi
majniški teden:

„Vila Lutk“
G. Puppenreiß

Deželno gledališče
v Ljubljani.

389 5-3

Glavna zaloga moke

iz slovečega valjičnega mlina

Vinko Majdič-a v Kranju.

Pri razstavah odlikovani izdelki, dobé se en-gros po originalnem ceniku pri

ANTONU DITRICH-u

glavnem zastopniku 373 10-3

Marije Terezije cesta št. 2, Ljubljana.

Kupuje in prodaja vse zdolej zaznamovane efekte in druge vrednostne listine po dnevnem kurzu.

BANKA Makso Veršec
v LJUBLJANI.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5, 10 goldinarjev. Giro-konto (hranišne vloge v tek. računu), obresti od dné do dné po 4½%. Poštno-hranilnične položnice na razpolago.

Dunajska borza.

Dné 25. aprila.	
Skupni državni dolg v notah	100 glđ. 85 kr.
Skupni državni dolg v srebru	100 > 40 >
Avstrijska zlata renta 4%	119 > 65 >
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	100 > 60 >
Ogerska zlata renta 4%	119 > 45 >
Ogerska kronska renta 4%, 200	97 > 25 >
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 glđ.	918 > — >
Kreditne delnice, 160 glđ.	356 > 10 >
London vista	120 > 45 >
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 > 95 >
20 mark	11 > 78 >
20 frankov (napoleonor)	9 > 56 >
Italijanski bankovci	44 > 40 >
C. kr. cekini	5 > 68 >

Dné 24. aprila.	
4% državne srečke l. 1854, 250 glđ.	171 glđ. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 glđ.	157 > 50 >
Državne srečke l. 1864, 100 glđ.	195 > 40 >
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	98 > 80 >
Tisinske srečke 4%, 100 glđ.	138 > 50 >
Dunavske vravnadne srečke 5%	129 > 50 >
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	108 > 75 >
Posojilo goriškega mesta	112 > — >
4% kranjsko deželno posojilo	98 > 25 >
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	97 > 90 >
Prijoritne obveznice državne železnice	217 > — >
> južne železnice 3%	177 > 90 >
> južne železnice 5%	124 > 40 >
> dolenskih železnic 4%	99 > 50 >

Kreditne srečke, 100 glđ.	199 glđ. 25 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 glđ.	165 > — >
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 glđ.	20 > 30 >
Rudolfove srečke, 10 glđ.	28 > — >
Salmove srečke, 40 glđ.	85 > 50 >
St. Genois srečke, 40 glđ.	84 > 75 >
Waldsteinove srečke, 20 glđ.	60 > — >
Ljubljanske srečke	24 > — >
Akcije anglo avstrijske banke, 200 glđ.	152 > — >
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3355 > — >
Akcije tržaškega Lloydja, 500 glđ.	456 > — >
Akcije južne železnice, 200 glđ. sr.	58 > 25 >
Splošna avstrijska stavbinska družba	105 > 60 >
Montanska družba avstr. plan.	243 > 15 >
Trboveljska premožarska družba, 70 glđ.	192 > 50 >
Papirnih rubljev 100	127 > 25 >

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnosti.